

Lapsi- ja
perhepalveluiden
muutosohjelma

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

Keski-Suomen lasten ja perheiden parhaaksi

LAPSI- JA PERHEPALVELUIDEN MUUTOSOHJELMA / KSLAPE

Kohti lapsiystävällistä maakuntaa –koulutussarja 7.12.2017
Hankepäällikkö Raija Harju-Kivinen

Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

Hankkeen päätavoite on saavuttaa integroitunut ja vaikuttava hyvinvointityö. Palvelut ovat nivoutuneet integroiduiksi palvelukokonaisuuksiksi, niiden saatavuus on parantunut ja palveluntarpeet tunnistetaan viipymättä. Osallisuutta lisäävät vaikuttamiskeinot ovat käytössä. Palveluiden painopiste on siirtynyt korjaavista palveluista ennaltaehkäisevien palveluiden piiriin. Kaikessa päätöksenteossa on mukana lapsivaikutusten arviointi ja lapsistrategia tunnetaan laajasti. Lapsi- ja perhepalveluiden kustannusten kasvu on pysähtynyt. Työntekijöiden hyvinvointi ja työn mielekkyys on lisääntynyt.

Tätä teemme Keski-Suomen LAPEssa

I TOIMINTAKULTTUURIN MUUTOS

1. Lapsiystävällinen maakunta
2. Tietopohjan vahvistaminen
3. Lapsibudjetointi
4. Lapsivaikutusten arviointi
5. Perheystävälliset työpaikat

II PERHEKESKUSTOIMINTAMALLI

1. Perhekeskustoimintamalli
2. Avoimet kohtaamispaikat
3. Palveluiden integraatio
4. Eroauttamispalvelut
5. Vanhemmuuden tuki
6. Suunta-ryhmät
7. Familyroom
8. Osaamisen vahvistaminen

VARHAISKASVATUS, KOULU, OPPILAITOS

1. Hyvät käytännöt
2. Fyysinen aktiivisuus ja harrastustoiminta
3. Joustavan koulupäivän ja harrastustoiminnan – työpajat

4. Yhdessä tekeminen ja osallisuus
5. Yhdyspinnat ja integraatio
6. Family School –pilotti
7. Oppilas- ja opiskeluhuollon kehittäminen
8. Esiopetuksen oppilashuollon kehittäminen
9. Kasvatusyhteistyökoulutus peruskouluille

IV ERITYIS- JA VAATIVIMMAN TASON PALVELUT

1. Palvelupolut (diabetes ja mielenterveys)
2. Monitoimijainen arviointi –pilotti
3. Vammaisten ja monimuotoisen tuen tarpeessa olevien lasten tuen vahvistaminen
4. Lastensuojelun systeemisen mallin –pilotti
5. Perhetyö ja –kuntoutus –pilotti
6. Maakunnallinen lastensuojelun perhehoidon malli
7. Sijaishuollon laitoshoidon valvonta ja ohjaus
8. Maahanmuuttajaperheiden ja turvapaikanhakijoiden palveluiden kehittäminen
9. Osaamis- ja tukikeskuksen kehittämistyö

digitaalisuus – osallisuus – arviointi

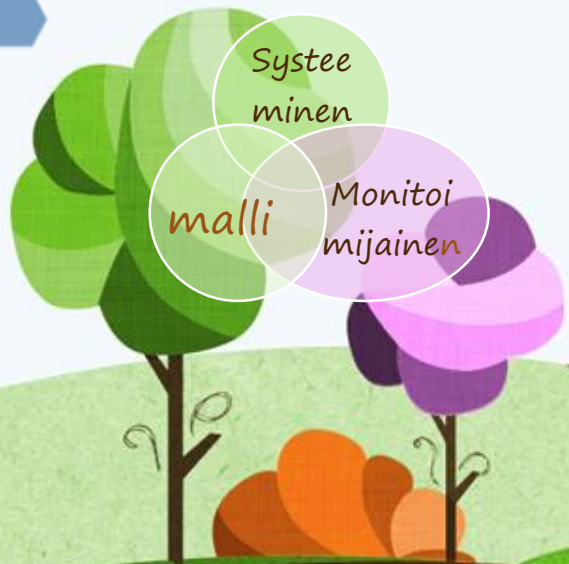
Wilma, Suomi.fi, ICT, uusi sairaala / asiakas- ja potilastietojärjestelmä

Apuaeroon.fi, Perhekompassi, FamilyRoom

Lapsiystävällinen maakunta

Lapsiystävällinen maakuntastrategia, lapsibudjetointi

Suunta

Kiusaamiseen puututaan

Mielipiteillääni on väliä

Kasvun tuki

Lapset puheeksi

Luo luottamusta –
suojele lasta

Avoimet kohtaamispaikat

Vahva tietopohja

Perhekeskukset

SisöTe

OT-tukikeskus

KOTI

Vauvapolku

Family Class

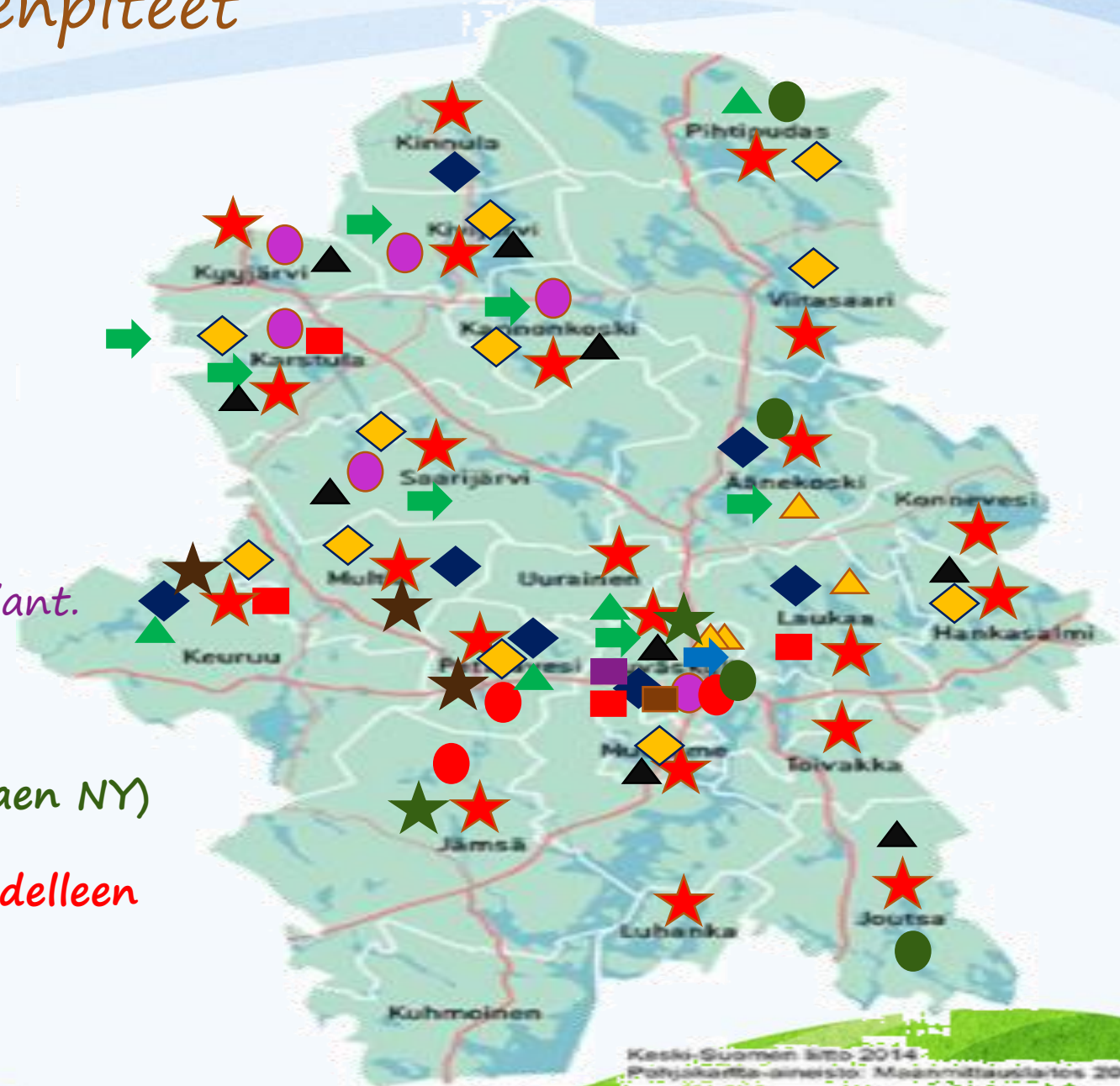
SOS-kumppanuus

Lapsiystävällinen työpaikka

Kuntakohtaiset toimenpiteet

- ★ Perhekeskus
- ▲ Peke- ja osallisuus-arviointi
- Systeeminen
- ◆ Vauvapolku-oppimispeli
- Sijaisvanhempien ryhmä
- ➔ Monitoimijainen perhetyö
- ★ Monitoimijainen palvelutarpeen arviointi
- ▲ Vaalijala-yhteistyö
- Mielenterveyden EA, laajenee
Lapset puheeksi (kaikille)
- Sijaishuollon ohjaus ja valvonta/kokemusasiat.
- ➔ Family Class
- ★ SOS-kumppani, laajenee?
- ▲ Työ@Elämä
- Suunta-ryhmät (JAMK (ESR) ja 2018 alkaen NY)
- ◆ Joustava koulupäivä- / harrastus-työpajat
- Liikuntakasvatus (Kesli, LIKES), laajentuu edelleen
- ◆ Osallisuus / ryhmät / PeLa
LAPE-ryhmät (kaikki)

- 1. TOIMENPIDE: Lapsiystävällinen maakunta.** Maakuntaan on laadittu oma lapsiohjelma. Lapsiystävällisen maakunnan periaatteet on kirjattu maakuntastrategiaan ja keskeisiin suunnitelma-asiakirjoihin. Myös usean kunnan kuntastrategiassa ja hyvinvointisuunnitelmissa sekä hyvinvointikertomuksessa lapsi- tai perheystävällisyys on kirjattuna.
- 2. TOIMENPIDE:** Hankkeessa seurataan **lapsibudjetointiin** liittyvää kansallista kehittämistyötä ja osallistutaan kehittämistyöhön mahdollisuuksien mukaan esim. kannustamalla maakuntaa ja kuntia lapsibudjetointiin / väestöbudjetointiin sekä tiedottamalla kehitystyöstä. Koulutussarja.
- 3. TOIMENPIDE:** Tuetaan maakunnan ja kuntien **lapsivaikutusten arviointiin** liittyvää kulttuurinmuutosta koulutuksen ja arviointimenetelmien keinoin. Hyödynnetään ja levitetään lapsivaikutusten arvioinnin välineitä. Kuntapäätäjät ovat saaneet perehdytyksen lapsivaikutustenarviointiin ja lava näkyy maakunnan ja kuntien päätös- ja suunnitelma-asiakirjoissa.
- 4. TOIMENPIDE: Perheystävällisten käytäntöjen kehittäminen työpaikoilla:** Perheystävällisten työpaikkojen toimintatapojen nykytilan arviointi ja jatkosuunnitelmat on tehty ja kehittämistyö käynnistynyt pilottiyrityksissä ja ”uuden maakunnan sote-työntekijöitä” edustavissa organisaatioissa. Perheystävällisen työpaikan toimintamallit on otettu huomioon maakunnan suunnitteluasiakirjoissa ja maakuntastrategiassa.

II PERHEKESKUSTOIMINTAMALLIN KEHITTÄMINEN JA KÄYTTÖÖNOTTO

- 1. TOIMENPIDE:** Oikea-aikainen tuki ja palveluohjaus perhekeskusympäristössä
Avointen kohtaamispaikkojen ja asukasosallisuuden kartoitus kunnissa ja mallinnus perhekeskusrakenteisiin. Lapsiperheiden osallisuuskartoitukset 3 kunnassa: Laukaa, Äänekoski ja Jyväskylä (Säynätsalo ja Keljonkangas), perhekeskus Tourutupa ja monikulttuurikeskus Gloria.
 - Palveluohjausta tukevien käytäntöjen kehittäminen ja käyttöönoton tuki ammatillisten palveluiden ja järjestöjen toiminnan välillä sekä muiden sidosryhmien kanssa
 - Olemassa olevan MLL perhekeskustoiminnan hyödyntäminen
 - Vapaaehtoistoiminta osana perhekeskusten toimintaa; voimavaroja vahvistava, hyvinvointia lisäävä
 - Alueen ennaltaehkäisevän työn kytkeminen perhekeskuksiin (mm. järjestöjen tekemä työ)
- 2. TOIMENPIDE: Perhekeskustoimintamallin rakenteet.** Keskiössä ovat lapsi, nuori ja perhe, huomioidaan maahanmuuttajat ja erityistä tukea tarvitsevat, vertaistoiminta, varhainen puuttuminen ja monitoimijainen palvelutarpeen arviointi sekä kuntakohtaisuus mallin kehittämisessä

KUNTATASO: Luodaan kuntien vahvuuksien ja erityispiirteiden pohjalle rakentuvat perhekeskustoimintamallit
MAAKUNTATASO: Riittävän yhtenäinen maakunnallinen perhekeskusmalli; koordinointi ja ohjaus. Luodaan maakunnallinen kuntien peke vastuuhenkilöiden osaamis- ja tukiverkosto. Digitaalisen Perhekompassin kehittäminen ja FamilyRoom.

3. TOIMENPIDE: Matalan kynnyksen ja erityispalvelujen **integraatio** perhekeskusympäristöön: verkoston jäsenet, rakenne ja läheisverkostot, palveluiden kokonaisuuden määrittely, kuvaukset olemassa olevasta toiminnasta ja toiminnan yhteistyörakenteet

- Prosessikuvaukset lapsen, nuoren ja perheen näkökulmasta
- Monitoimijaisen arvioinnin pilotointi Jyväskylässä ja Jämsässä
- Erityispalveluiden jalkautuminen perhekeskusympäristöön (Laukaa, Saarikka)
- Suunta-ryhmät (JAMK ja Nuorten Ystävät)

4. TOIMENPIDE: Perhevalmennustoiminnan kehittäminen osana **vanhemmuuden tukea**: maakunnallinen ohjausryhmä, sisällön ja menetelmien kehittäminen mm. virtuaaliset ja osallistavat menetelmät.

- Perustetaan maakunnallinen perhevalmennuksen kehittämisryhmä ja työrukkasryhmä, joka laajenee jatkossa vanhemmuuden tuen ryhmäksi
- Luodaan maakunnallinen perhevalmennusmalli
- Pilotoidaan digitaalista Vauvapolkukupeliä osana perhevalmennusta (Multia-Keuruu-Petäjävesi, Laukaa, Äänekoski, Jyväskylä?)

5. TOIMENPIDE: Eroauttamispalveluiden kehittäminen: erotietouden lisääminen, yhteistyövanhemmuus, sovinnollinen ero ja sähköisten palvelujen hyödyntäminen

- Kartoitetaan eroauttamispalveluiden ja vanhemmuuden tuen palveluiden nykytila
- Osallistutaan toimijoiden eroauttamisosaamista lisäävän koulutussarjan suunnitteluun ja toteuttamiseen (ensimmäinen 24.10.17, toinen keväällä -18 ja kolmas syksyllä -18).
- Luodaan maakunnallinen eroauttajaverkosto olemassa olevaa Erofoorumia laajentamalla
- Tiedotetaan vanhemmuussuunnitelmasta
- Sähköiset palvelut: Apuaeroon.fi, Perhekompassi ja FamilyRoom kehittäminen/päivittäminen/laajentaminen

6. TOIMENPIDE: Perhekeskusverkoston toimijoiden **osaamisen vahvistaminen**: tunnistettujen tarpeiden mukainen koulutus, työskentelymuodot, arvioinnin tavat, sähköiset välineet.

- Vertaisoppiminen – maakunnallinen perhekeskustoiminnan osaamis- ja tukiverkosto
- Eroauttamisosaamisen vahvistaminen - koulutussarja
- Näyttöön perustuvan varhaisen tuen, hoidon ja vanhemmuustaitojen työkalupakki koulutukset (SMTS)
- Mielenterveystyön osaamisen vahvistaminen perhekeskustoiminnassa – KSSH:n –hanke (yhteyshenkilö: Kirsi Mustonen)
- SOS-Lapsikylän ”Varkauden mallin” pilotointi (SOS-kumppani)

YHTEISÖLLINEN HYVINVOINTITYÖ

1. TOIMENPIDE: Hyvien **työtapojen levittäminen** (MLL: kiusaamisen jälkihoito ym.) ja kansallisesta kehitystyöstä tiedottaminen (toimintamallit, koulukykyisyyden arviointi, kiusaamisen erityiskysymysten raportti)

2. TOIMENPIDE: Varhaisvuosien **fyysisen aktiivisuuden** suositusten jalkauttaminen ja kouluikäisten lasten **harrastustoiminnan** aktivointi (joustava koulupäivä, jokaiselle lapselle harrastus, OKM). Osatoteuttajina Kesli ja LIKES.

3. TOIMENPIDE: Joustavan koulupäivän **työpaja** sekä ”**Jokaiselle lapselle harrastus/harrastustoiminta hyvinvoinnin edistäjänä**” -**työpaja** / verkosto (JKL ja pohjoinen Keski-Suomi), kerhotoiminta

4. TOIMENPIDE: Lasten, nuorten, vanhempien ja työntekijöiden **osallisuuden vahvistaminen**. Positiivisen hengen luominen. **Yhdessä sektorirajat ylittäen** kaikki mukana rakenteiden ja sisältöjen suunnittelussa. (SI-SO-TE)

5. TOIMENPIDE: Integraatio muihin palveluihin, verkostoyhteistyö

- 1) Yhdyspinnat erityistason palveluihin: lapsen polut, Family Class
- 2) Monitoimijainen arviointi –kehitystyö
- 3) KEOS2017 –tapahtuma / lasten turvallisuus –teema
- 4) Sisukas-mallin juurruttaminen sekä maakunnallinen konsultaatiotiimi
- 5) SOS-lapsikyläyhteistyö ns. ”Varkauden malli”, Perhekumppani
- 6) Aikuisuuden kynnyksellä –kumppanuusverkosto
- 7) Mielenterveystyön hoito- ja palveluketjut sekä lasten mielenterveyden edistämisen koulutuskokonaisuus ja työpajat
- 8) Maakunnallisen kulttuurihyvinvoinnin työryhmä
- 9) Nuorten ääni uudessa maakuntahallinnossa –työryhmä
- 10) Vanhempainyhdistykset ja kuntien oppilashuoltotyöryhmät
- 11) Ratkaisukeskeinen varhaisen tuen pilotti (Laukaa ja Toivakka ?)

YKSILÖKOHTAINEN OPISKELUHUOLTOTYÖ

1. TOIMENPIDE: Family School pilotti Puistokadun päiväkotikoulu (suunnittelu käynnissä)

2. TOIMENPIDE: Oppilas- ja opiskeluhuollon kehittäminen lapsi- ja nuorisolähtöisesti (kulttuurin muutos),

- yhteiset työkokoukset/maakunnalliset työryhmät mm. psykologit, kuraattorit, vaka-johtajat, sivistystoimenjohtajat.
- Perhekeskus-neuvola-varhaiskasvatus-koulu: yhdyspinnat ja yhteinen työ

3. TOIMENPIDE: Oppilashuollon kehittäminen esiopetuksessa

- työpaja ja oppimisverkosto

YHTEISÖLLISEN JA YKSILÖKOHTAISEN TYÖN OSAAMISTARPEET

1. TOIMENPIDE: Kasvatusyhteistyökoulutus tietoiskutyypillisesti **peruskouluille** syksyn 2018 VESO-päiville

2. TOIMENPIDE: Yhteiset koulutukset

- 1) Lapset puheeksi
- 2) Luo luottamusta – suojele lasta
- 3) Kohti lapsiystävällistä maakuntaa –koulutussarja
- 4) Opiskeluhuollon valtakunnallinen koulutuskierrös Jyväskylässä 13.2.2018
- 5) Vanhemmuuden tuki ja eroauttamiskoulutukset (Kasvun tuki –työkalupakki)

1. TOIMENPIDE: Pitkäaikaissairaiden ja monimuotoisen tuen tarpeessa olevien lasten hoito- ja palveluiden mallintaminen

Mallinnetaan lapsen palvelupolku case-esimerkkien kautta. Sovitaan työskentely/palveluprosesseista, vastuista, yhtenäisten arviointimenetelmien käytöstä ja toimintaperiaatteista (neuvola, kouluterveydenhuolto, lastensuojelu, erikoissairaanhoido)

Työryhmä: Pitkäaikaissairaiden ja monimuotoisen tuen tarpeessa olevien lasten hoito- ja palvelupolut –työryhmä

Alatyöryhmät: 1. Diabetes –työryhmä 2. Psykkisesti oireilevien lasten palvelupolku –työryhmä

KSSHP:n nuorisopsykiatrian ja KSLAPEn yhteinen kuntakierros

2. TOIMENPIDE: Monitoimijaisen arviointimallin kehittäminen ja pilotointi

Pilotoidaan monitoimijoista palvelutarpeen arviointia Jyväskylässä ja Jämsässä yhteistyössä perhekeskusten ja erityistason toimijoiden kanssa. Maakunnallinen monitoimijaisen arvioinnin mallin juurruttaminen on toteutettu maakunnallisen osaamisverkoston ja työpajojen avulla. Valtakunnallisen, THL:n kokoaman työrukkasen työskentelyä hyödynnetään kehittämistyössä. Monitoimijaisen arvioinnin työkirja on valmistunut hankekauden päättyessä.

3. TOIMENPIDE: Vammaisten ja monimuotoisen tuen tarpeessa olevien lasten tuen vahvistaminen yli organisaatiorajojen

Kokeillaan ja mallinnetaan käytännön asiakastyössä vammaispalveluiden ja muiden organisaatiorajat ylittävää, ennaltaehkäisevää ja integroivaa työskentelymallia niiden peruskouluikäisten lasten kohdalla, joilla on neuropsykiatrisia ongelmia (asperger/autismi, laaja-alaiset oppimisen vaikeudet). Pilotoidaan vammaispalvelujen piirissä olevien nuorten kokemusasiantuntijaryhmää (Bovallius, Muurame?) yhteistyössä PELAn kanssa

4. TOIMENPIDE: Lastensuojelun systeminen toimintamalli

Systemisen lastensuojelun malli on pilotoitu ja otettu käyttöön Jyväskylän lastensuojelun avohuollossa ja Perusturvaliikelaitos Saarikassa.

- Perheterapeutit toimivat osana lastensuojelun monitoimijaista tiimiä pilottikunnissa ja lastensuojelutyötä tehdään systemisesti
- Yhteistyö lähi/yhteistyöverkoston kanssa on mallinnettu ja toimintatavat selkeytetty
- Mallin maakunnallinen levittäminen on varmistettu maakunnallisten kehittämispäivien avulla

5. TOIMENPIDE: Perhetyön ja perhekuntoutuksen maakunnallisen palvelukokonaisuuden vahvistaminen

Monitoimijaista perhetyötä on pilotoitu Keski-Suomessa THL:n mallinnuksen pohjalta Äänekoskella, Saarikassa ja Jyväskylässä.

- Käytössä on yhteisen, monitoimijaisen perhetyön malli lapsiperhepalveluiden toimijoiden yhteisenä työskentelyn viitekehystenä
- Perheen ympärille kootaan pilottikunnissa palveluiden eri tasoilta perhekohtainen vastuutiimi
- Pilotoinnin pohjalta on valmistunut monitoimijaisen perhetyön prosessikuvaus ja työkirja
- Tietoa monitoimijaisen perhetyön viitekehityksestä on levitetty ja työntekijöitä koulutettu maakunnallisen osaamisverkoston avulla.
- Monitoimijaisen perhetyön pilottiin liitetään JAMK:n opiskelijoiden opinnäytetyö.

6. TOIMENPIDE: Maahanmuuttajaperheiden ja turvapaikanhakijoiden palveluiden kehittäminen yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa

- Yhteiskehittämispäivä 1/2018.
- Monikulttuurisen toiminnan käynnistäminen MLL:n toimintana; Ystäväksi maahanmuuttajaäideille
- Monikulttuurisuusverkoston työpaja Jyväskylässä 12.12.2017 yhteistyössä mukana MLL keskusjärjestö, *Keski-Suomi 2020* tavoitteena laajentaa verkosto maakunnalliseksi.

7. TOIMENPIDE: Lastensuojelun perhehoito

- 1) Luodaan lastensuojelun perhehoidon maakunnallisen ja monitoimijaisen toimintamallin ja –kokonaisuuden sisältö ja rakenteet
 - Huomioidaan sisältö ja rakenteet sekä perhehoidon eri muodot (perhekodit, sijaisperheet) ja lyhyt- ja pitkäaikaisen sekä läheisperheissä toteutettavan perhehoidon ominaispiirteet
 - Kartoitetaan ja hyödynnetään hyviä malleja ja käytänteitä
- 2) Pilotoidaan sijaisvanhempien psykoedukatiivista ryhmää yhteistyössä sijaishuoltoyksikön, Jyväskylän kaupungin sijaishuollon ja sairaanhoitopiirin asiantuntijalääkäri Kirsi Mustosen kanssa

8. TOIMENPIDE: Sijaishuollon laitoshoidon sekä ohjauksen ja valvonnan kehittäminen:

- 1) Osallistuminen valtakunnalliseen kehittämistyöhön, huomioidaan erityisesti perhehoidon valvontaan ja ohjaukseen liittyvät kysymykset.
- 2) Asiakkaiden osallisuutta lisätään palvelujen suunnittelussa, toteutuksessa, kehittämisessä ja valvonnassa:
 - Vertaisarvioinnin pilotointi yhteistyössä kokemusasiantuntijoiden, Jyväskylän kaupungin sijaishuollon ja valvontakoordinaattorin sekä Pesäpuu ry:n kanssa
 - Pilotoidaan Jyväskylän kaupungin jälkihuollon kanssa kokemusasiantuntijuuden hyödyntämistä laitoshoidosta jälkihuoltoon siirtyvien itsenäistymisvaiheessa olevien nuorten tukemisessa

1. TOIMENPIDE: Osaamis- ja tukikeskuksen kehittämistyö

- 1) Osallistuminen kansallisiin ja alueellisiin työkokouksiin → Pohjois-Savo (päävastuu), Etelä-Savo, Keski-Suomi ja Pohjois-Karjala
- 2) Määritellään Keski-Suomen vahvuudet ja pidetään niitä esillä
- 3) Osaamis- ja tukikeskusasioiden etenemisestä tiedotetaan maakunnan toimijoille ja pyritään saamaan eri tahoilta ihmisiä mukaan yhteiseen kehittämistyöhön

TOIMENPITEET:

- 1) Lapset ja nuoret palveluiden kehittäjinä, kokemusasiantuntijuus, arviointi (PeLa)
- 2) MLL: Perhekeskusten avoimet kohtaamispaikat, asiakasosallisuus
- 3) Lapsen osallisuus –työryhmä ja maakunnallinen osallisuusfoorumi 10/2017-
- 4) Kohti lapsiystävällistä maakuntaa -koulutussarja (LOS, arkiset kohtaamiset-työpajat, osallisuuden vahvistamisen työvälineet, learning cafe)
- 5) Kokemusasiantuntijat mm. valvonta
- 6) Osallisuus läpileikkaavana kaikessa kehittämisessä ja toimeenpanossa
- 7) Nuorten ääni Keski-Suomessa yhteistyö

TOIMENPITEET:

- 1) Hankkeen sisäinen viestintä: Skype for Business, Padletit, verkkokokoukset ja –seminaarit, SharePoint, eKoutsi (tiimi ja osatoteuttajat), Kahoot, uutiskirjeet, blogitekstit ym.
- 2) Kotisivut, facebook, twitter, instagram
- 3) ICT-kehitystyö/työryhmät Uusi Sairaala –hanke
- 4) Kansallinen ICT-kehitystyö (yhteyshenkilö Raija Harju-Kivinen)
- 5) Digitaalisuussuunnitelma
- 6) Digitaalinen perhekeskus, Familyroom
- 7) Perhekompassin jatkokehitystyö
- 8) Vauvapolku, digitaalinen vanhemmuuden tuki –peli (Jyväskylän yliopisto, Anna Rönkä)
- 9) Sijaisvanhempien ryhmä (Lpsy) tai muu ryhmätoiminnan pilotointi
- 10) Digitaaliset kyselyt (Työ@Elämä, OT-tukikeskus, Webropol-kysely lasten ja nuorten osallisuudesta sekä sähköisten välineiden käytöstä maakunnan lastensuojelulaitosten työntekijöille ja sosiaalityöntekijöille
- 11) Wilma järjestelmän käytön tehostaminen ja mahdollisuudet tarkasteluun

Järjestämisen näkökulma 1/2

- Yhteinen tietoperusta, kansalliset tietolähteet ja niiden seuranta ja analysointi yhteiseen päätöksentekoon, lapsivaikutusten arviointi, hyte-työ
- Yhteinen käsitys kustannuksista (väestö- ja lapsibudjetointi) edellyttää yhteisiä luokituksia (JHS palveluluokitus ei nykyisellään anna eväitä ehkäisevän työn vahvistamiseen)
- Monitoimijainen arviointitiimi perhekeskuksiin, yhteinen asiakassuunnitelma, yhteinen asiakastietojärjestelmä, varhaisista varhaisin palveluohjaus
- Erityis- ja vaativan tason palveluiden jalkauttaminen kasvuyhteisöihin ja perhekeskuksiin.
- Perhekeskukset yhdistävät sivistyspalvelut, järjestöt, yritykset ja seurakunnat soteen, tämä yhdyspinta merkittävä ennaltaehkäisyssä ja varhaisessa tuessa. Arvokas erityisesti kustannusten hillinnän näkökulmasta.

Järjestämisen näkökulma 2/2

- Maakuntaohjelma, maakuntasuunnitelma (toimeenpano-ohjelma), lapsiohjelma, lapsistrategia, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma...
- Maakunnalliset mallit työryhmätyöskentelynä:
 1. Perhe- ja laitoshoidon maakunnallinen malli
 2. Perhekeskusmalli
 3. Vammaispalvelumalli
 4. Alaikäisten päihde- ja mielenterveysstrategia...
- Koulutus ja osaamisen vahvistaminen: tarpeiden tunnistaminen mm. lasten mielenterveyden edistäminen, konsultaatiokäytännöt, tunne- ja turvataidot, lapset puheeksi, osallistamisen työmenetelmät, digitaaliset menetelmät jne.
- Innovaatiot, kehittäminen, hyvät käytännöt palveluiden viemiseksi lähelle lapsia, nuoria ja perheitä.

Muistetaan nämä!

- Lapsen ja nuoren kohtaava läsnäolo arjessa
- Painopiste korjaavista ehkäiseviin palveluihin
- Palvelut tuodaan lähelle lasta, nuorta ja perhettä (kasvuyhteisöihin)
- Tehdään yhdessä si-so-te
- Tehdään pysyvää muutosta
- Perustana lapsen oikeuksien sopimus. Jos on vaikea ottaa kantaa/päättää, kysy itseltäsi, onko lapsen edun mukaista?
- Jokainen meistä on viestin viejä!